

Brífing: Reakcia na tvrdenia Ministerstva hospodárstva k postihom EÚ za neplnenie záväzkov s rozvojom obnoviteľných zdrojov energie (12. júla 2024)

Rezort hospodárstva: SR nehrozí od EÚ postih za obnoviteľné zdroje - Reakcia MH na tlačovú správu Klimatickej koalície (3.7.) z 4. júla 2024

Zdroj: <https://www.teraz.sk/spravy/mh-sr-slovensku-v-suvislosti-s-obnovit/806637-clanok.html>

Tvrdenie MH SR:

„MH SR s Európskou komisiou (EK) aktívne komunikuje a podľa nášho názoru nehrozí Slovensku finančný postih spôsobený krokmi MH SR,“ povedala Pavlusik (hovorkyňa MH).

„Už v roku 2022 pripravilo ministerstvo návrhy noviel zákonov, ktoré transponovali smernicu RED II. Tieto návrhy nadobudli účinnosť koncom toho istého roka.“

Toto tvrdenie považujeme za zavádzajúce. Je pravda, že časť zmien Slovensko zakotvilo v legislatíve už v júni 2022. Tie však neboli jediné, ktoré Európska komisia vyžadovala pre úplnú transpozíciu smernice o obnoviteľných zdrojoch energie - RED II. Podľa komunikácie Európskej komisie hrozí Slovensku žaloba ako pokračovanie infringementu, čo je konanie o porušení zmluvy EÚ. Tvrdenie, že Slovensku nehrozí finančný postih nie je založené na žiadnych faktoch, pretože, ak sa toto porušenie práva EÚ dostane pred Súdny dvor, tak ten má silné právomoci aj pri ukladaní sankcií voči členskému štátu.

Časový prehľad:

- [jún 2022](#) - novelizácia zákonov, kedy boli zakotvené nové pojmy ako akumulácia, agregácia flexibility, energetická komunita či aktívny odberateľ. Zmeny požadované európskou legislatívou sa netýkajú len legislatívy, ktorú spomína MH SR, ale aj jej vykonávacích predpisov. Napríklad vyhlášok Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) či vykonávacích predpisov k zákonom - tie chýbajú.
- január 2023 - Európska komisia podala podnet voči Slovensku na Súdny dvor pre neplnenie záväzkov. Keďže Slovensko sľúbilo napaviť stav, Komisia konanie prerušila.
- apríl 2024 - po podrobnom preskúmaní Komisia konštatovala, že prijaté právne úpravy nestačia. Slovensko preto z Bruselu opätovne dostalo odôvodnené stanovisko (reasoned opinion), s upozornením, že transpozícia stále nie je kompletná. Európska komisia o tom informovala 22. apríla 2024 na oficiálnom webovom sídle EK v rámci [aprilového balíka infringementov](#).
- jún 2024 - od zverejnia malo Slovensko 2 mesiace na odpoveď a prijatie potrebných opatrení na dovriešenie transpozície smernice, pričom Komisia konštatovala, že ak prebratie smernice nebude úplné, bude sa musieť opäť obrátiť na Súdny dvor.
- V legislatívnom procese sa v mesiacoch apríl - jún 2024 neobjavili predmetné vykonávacie predpisy.

"Vo vzťahu k transpozícii nadväzujúcej smernice RED III považuje MH za najdôležitejšiu časť zjednodušenie a prípadné zrýchlenie povolovacích procesov z hľadiska posudzovania vplyvov na životné prostredie."

"Hlavnú časť transpozície tejto smernice treba urobiť až počas roka 2025. Na niektorých čiastkových zmenách už rezort hospodárstva aj s partnermi pracuje."

Toto tvrdenie považujeme za zavádzajúce, pretože budúce plány Slovenska nenapravajú už zameškané povinnosti. Transpozícia RED III je naplánovaná na dve transpozičné lehoty, aby sa členským štátom uľahčilo plnenie záväzkov. Prvú časť sme už nesplnili. Do 1. júla 2024 sme mali určiť oblasti pre rozvoj energetickej infraštruktúry a uskladňovanie elektriny (Integrácia OZE do sietí) a stanoviť povoloacie kritériá pre rozvoj OZE a povoloacie postupy pre projekty v a mimo akceleračných zón OZE. Napriek tomu, že to ešte neznamená, že teraz začne proces infringementu, vieme zodpovedne povedať, že sme v časovom sklze a stihnúť druhý termín bude náročnejšie.

"Vzhľadom na to, že Slovensko má jeden z najčistejších mixov výroby elektrickej energie a popri tom aj stabilnú prenosovú energetickú sieť, nie je tu žiaden dôvod na akékoľvek infringementy," uviedol odbor komunikácie MŽP."

Toto tvrdenie považujeme za vyslovene klamlivé. Slovensko sa nachádza na zozname aprilového balíka infringementov pre nesplnenie transpozície smernice o obnoviteľných zdrojoch energie. To, aký má momentálne mix výroby elektrickej energie, nemá vzťah s tým, či sme dostatočne premietli európsku legislatívu do slovenskej. Cieľom smerníc RED II a III je vytvoriť dostatočný priestor na rozvoj OZE, kde Slovensko dlhodobo zaostáva. A to nielen pre oblasť elektroenergetiky ale aj pre oblasť teplárstva, kde máme veľké rezervy v znižovaní závislosti od fosílnych zdrojov.

"Prekážky spojené s výstavbou veterných elektrární, na ktoré upozornila Klimatická koalícia, nepovažuje za relevantné."

"Výroba energie na Slovensku je primárne postavená na jadre a hydroelektrárnach. Veterné parky na Slovensku nemajú ideálne podmienky, preto pre energetický mix nie sú významnou prioritou,"

Legislatíva ohľadom obnoviteľných zdrojov má za cieľ nastavovať dlhodobé smerovanie v oblasti využívania energií s cieľom splniť klimatické ciele do roku 2030, medzi ktoré patrí aj 42,5 % podiel OZE.

Tvrdenie o veternej energii je v rozpore so záväzkami v Národnom energetickom a klimatickom pláne (NECP) z roku 2019, ktorý stanovil cieľ energie z vetra na 100 MW do roku 2022. Návrh aktualizovaného NECP, ktorý je v príprave, ráta s ešte vyššími cieľmi. Rovnako je v rozpore s prioritami v Pláne obnovy a odolnosti. Na to, aby sme vedeli jednoznačne povedať, či máme alebo nemáme podmienky pre veternú energiu na Slovensku, musíme spraviť relevantný mapping územia, čo sme sa zaviazali v Pláne obnovy.

"Potenciál ďalšieho rozvoja zelenej energie na Slovensku vidí v jadrovej a vodnej energii. Ten má byť zrealizovaný výstavbou štvrtého bloku v Atómovej elektrárni Mochovce a modernizáciou a rozširovaním existujúcich vodných elektrární."

Toto tvrdenie považujeme za nekonceptné a nesystémové. Ignoruje rozvíjajúcu sa elektrifikáciu potrebnú na znižovanie emisií skleníkových plynov z fosilných zdrojov, ktorá povedie k zvýšeniu spotreby elektrickej energie. Zároveň opäť ignoruje fakt, že spotreba energie sa týka aj teplárstva a dopravy. Pre toto tvrdenie neexistujú relevantné dáta a štúdie a sú v rozpore so stratégiami samotného ministerstva.

Transponovanie smerníc RED nemá nič spoločné s jadrovou energetikou, tá nie je považovaná za obnoviteľný zdroj energie. Spoliehanie sa primárne len na jadrovú energiu nepovažujeme v súčasnej situácii za zodpovedné. Výstavba blokov jadrovej elektrárni v Mochovciach mešká a my máme k dispozícii aj širšie možnosti výroby energie, ktoré sú rýchlejšie. Zároveň potrebujeme rozvíjať aj zdroje, ktoré nie sú závislé na zahraničnom dovoze paliva a vedia zabezpečiť obyvateľom väčšiu energetickú nezávislosť a bezpečnosť. Rozvíjať OZE je v záujme MH SR - investori aj obyvatelia si to žiadajú.

Bez dostupnej obnoviteľnej elektriny sa Slovensku môžu začať vyhýbať aj firmy z priemyslu či služieb. Aj tí čoraz častejšie pre svoje výrobné závody a prevádzky vyberajú lokality, kde si vedia obnoviteľné zdroje energie zabezpečiť. Súvisí to aj s nástupom ESG štandardov do firemného plánovania, ktorých plnenie zohľadňujú ratingové agentúry, ale aj banky pri financovaní. Aktuálnym príkladom je aj investícia automobilky Volvo Cars vo Valalikoch, ktorá je [ohrozená práve prekážkami pre rozvoj veternej energie](#). Takisto štátny podnik [SPP plánuje pokračovať v projektoch obnoviteľných zdrojov energii](#), pretože na trhu eviduje veľký dopyt po zelenej elektrine.

Takýmto zacykleným prístupom sa dookola vystavujeme ďalším infrigementom (pokutám, súdnym konaniam) a pripravujeme sa o príležitosti, financie, investorov, rozvoj národného hospodárstva aj regionálny rozvoj.